

FIȘE DE PROCEDURĂ PENALĂ

Partea specială

Ediția a IV-a

Universul Juridic
București
-2019-

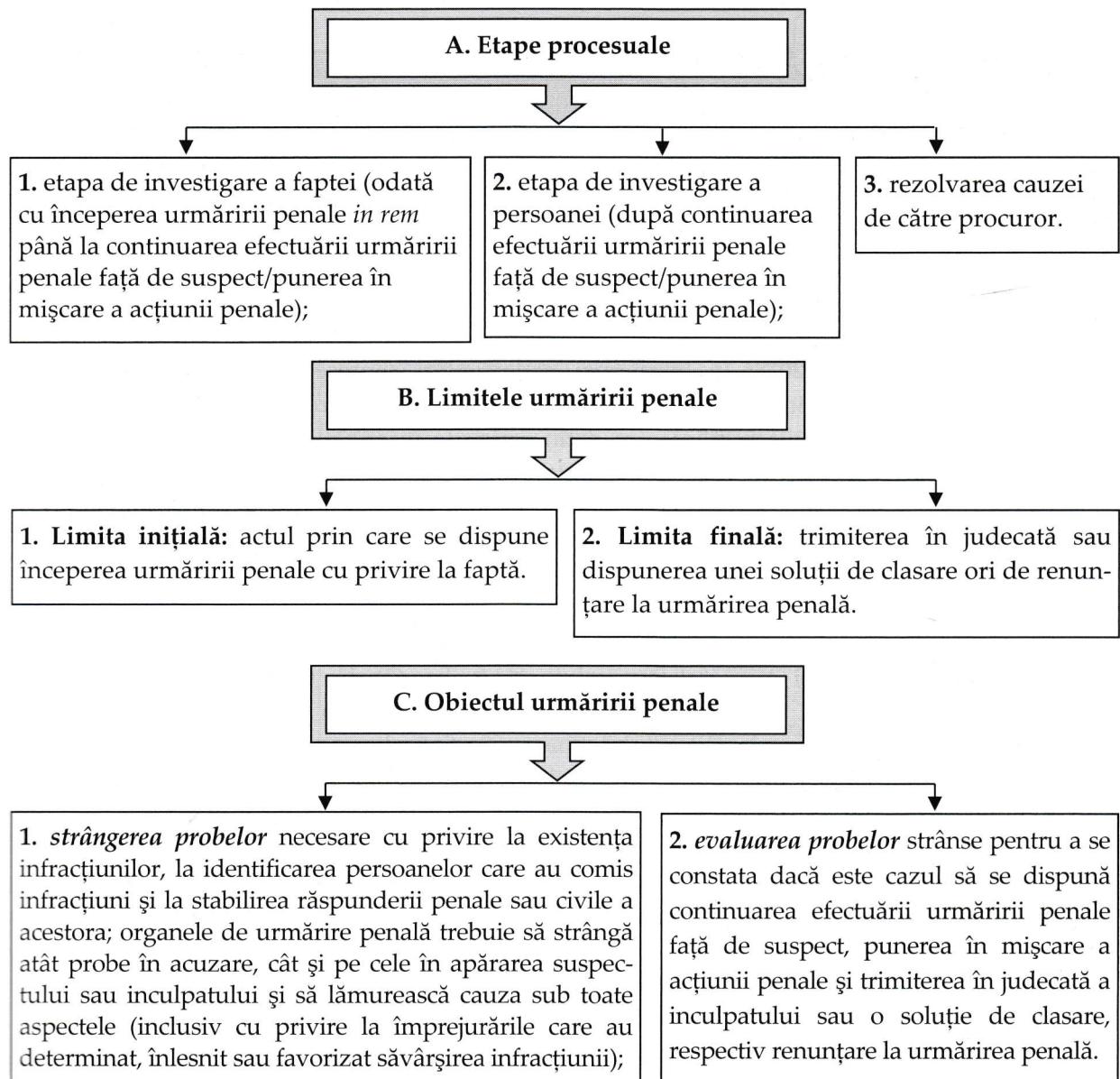
Cuprins

Abrevieri.....	9
Fișa nr. 1. Urmărirea penală. Reguli generale.....	11
Fișa nr. 2. Sesizarea organelor de urmărire penală	27
Fișa nr. 3. Începerea urmăririi penale <i>in rem</i> . Continuarea efectuării urmăririi penale <i>in personam</i> . Punerea în mișcare a acțiunii penale.....	43
Fișa nr. 4. Clasarea – soluție de neurmărire penală	59
Fișa nr. 5. Desfășurarea urmăririi penale	63
Fișa nr. 6. Procedura audierii anticipate	82
Fișa nr. 7. Terminarea urmăririi penale. Soluții.....	85
Fișa nr. 8. Reluarea urmăririi penale.....	105
Fișa nr. 9. Procedura confirmării renunțării la urmărirea penală	117
Fișa nr. 10. Plângerea împotriva soluției de clasare	124
Fișa nr. 11. Camera preliminară.....	141
Fișa nr. 12. Verificările prealabile la judecata în primă instanță	173
Fișa nr. 13. Desfășurarea judecării cauzelor penale în prima instanță (procedura de drept comun).....	195
Fișa nr. 14. Judecata în cazul recunoașterii învinuirii (procedura abreviată).....	220
Fișa nr. 15. Hotărârea judecătorească. Soluții la judecata în primă instanță	232
Fișa nr. 16. Apelul	255
Fișa nr. 17. Contestația	274
Fișa nr. 18. Recursul în casătie	283
Fișa nr. 19. Contestația în anulare	305
Fișa nr. 20. Revizuirea	325

Fișa nr. 21. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate.....	348
Fișa nr. 22. Acordul de recunoaștere a vinovăției	360
Fișa nr. 23. Procedura în cauzele cu infractori minori	381
Fișa nr. 24. Procedura reabilitării	389
Fișa nr. 25. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării/renunțării la urmărirea penală	397
Fișa nr. 26. Reguli generale cu privire la executarea hotărârilor penale definitive	405
Fișa nr. 27. Contestația la executare.....	414
Fișa nr. 28. Amânarea și întreruperea executării pedepsei	428
Fișa nr. 29. Modificări de pedepse în situația reținerii unor cazuri de unitate legală sau pluralitate de infracțiuni.....	436
Fișa nr. 30. Liberarea condiționată.....	440
Fișa nr. 31. Înlăturarea sau modificarea pedepsei	445
Fișa nr. 32. Tabele de analiză comparativă (TAC).....	450
Bibliografie generală	455
Jurisprudență	461

FIŞA nr. 1

URMĂRIREA PENALĂ. REGULI GENERALE

D. Principii specifice urmăririi penale:

1. caracterul *nepublic* al urmăririi penale [art. 285 alin. (2) NCPP];

2. caracterul *necontradictoriu* al urmăririi penale;

3. caracterul *preponderent scris* al urmăririi penale.

! OBSERVAȚIE:

În cursul urmăririi penale se exercită două dintre funcțiile procesuale prevăzute de art. 3 NCPP, respectiv funcția de urmărire penală și cea de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale.

Interpretări constituționale

 Dec. C.C.R. nr. 633/2018: În lipsa unei reglementări exprese privind obligația de a transmite, la cerere, informații cu caracter nepublic referitoare la proceduri judiciare, persoanele și autoritățile publice care dețin astfel de informații sunt ținute să respecte cadrul legislativ în vigoare, care le impune măsuri de protecție a informațiilor aparținând categoriilor menționate; acolo unde a apreciat oportun, legiuitorul a prevăzut în mod expres dreptul unor autorități/instituții publice de a cere actele, datele, documentele și informațiile necesare realizării atribuțiilor lor și obligația corelativă a terților de a răspunde la asemenea solicitări [art. 76 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale; art. 4 și art. 25 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului; art. 6 alin. (2) din O.G. nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Ministrilor ale Consiliului Europei; art. 5 alin. (1) din O.U.G. nr. 11/2017 privind organizarea și funcționarea Agentului guvernamental pentru Curtea de Justiție a Uniunii Europene, precum și pentru Curtea de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb].

În condițiile în care furnizarea informațiilor din cauzele penale este justificată de satisfacerea unui interes public prevăzut de lege, inclusiv cel privind aflarea adevărului în cauză, legea permite comunicarea publică a acestor informații de către organele de urmărire penală sau instanța de judecată; se asigură astfel un just echilibru între interesul individual al persoanei vizate de o anchetă penală, care beneficiază de prezumția de nevinovăție, și interesul general al societății, protejat, pe de o parte, din perspectiva

dreptului cetățeanului la informare și, pe de altă parte, din perspectiva organelor judiciare de a afla adevărul și de a îndeplini actul de justiție. Cu alte cuvinte, indiferent de destinatarul informațiilor privind ancheta judiciară, că este vorba de publicul larg sau de instituții ale statului, comunicarea acestor informații nu trebuie făcută într-o asemenea manieră încât să prezinte persoana supusă procedurilor judiciare ca vinovată, atât timp cât în cauză nu există o hotărâre definitivă în acest sens.

LEGEA DE MODIFICARE A NCPP

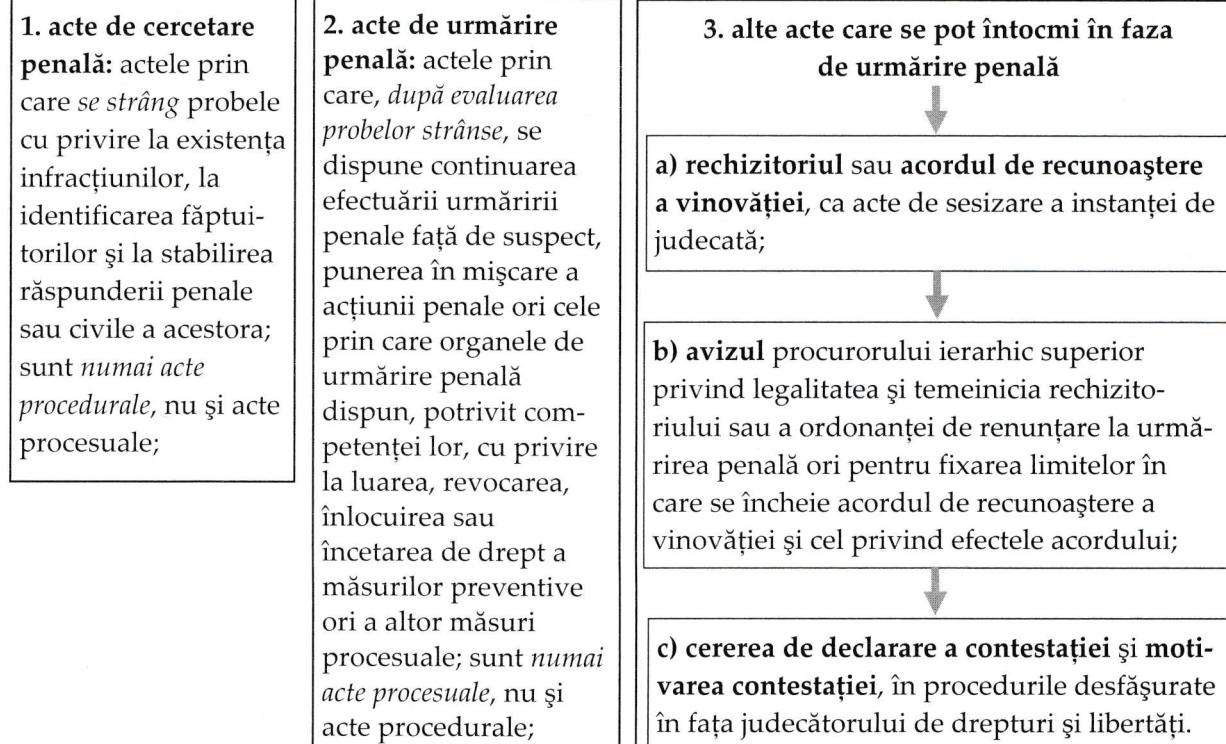
Prin legea de modificare a NCPP, art. 4 NCPP a fost completat cu șase alineate care transpun art. 4 și 5 ale Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, prevăzând că:

1. Regula: *în cursul urmăririi penale și al judecării cauzei sunt interzise comunicările publice, declarațiile publice, precum și furnizarea de alte informații, direct sau indirect, provenind de la autorități publice referitoare la faptele și persoanele ce fac obiectul acestor proceduri.* Persoanele din cadrul autorităților publice nu se pot referi la persoanele suspectate sau inculpate ca și cum acestea ar fi vinovate decât în cazul în care există o hotărâre definitivă de condamnare cu privire la acele fapte.

2. Excepția: *în cursul urmăririi penale sau al judecății, organele de urmărire penală sau instanța de judecată pot comunica public date despre procedurile penale care se desfășoară doar atunci când datele furnizate justifică un interes public prevăzut de lege sau acest lucru este necesar în interesul descoperirii și aflării adevărului în cauză.* În această ipoteză de excepție, comunicările publice nu se pot referi la persoanele suspectate sau acuzate *ca fiind vinovate de săvârșirea unei infracțiuni.*

3. Garanții pentru situațiile de excepție – Consacrare implicită a principiului egalității armelor: dacă organele judiciare au comunicat public date și informații privind *începerea urmăririi penale, luarea unor măsuri preventive sau trimiterea în judecată a unei persoane,* acestea au obligația să publice, în aceleași condiții, și soluțiile de clasare, renunțare la urmărire penală sau încetare a procesului penal ori soluțiile de achitare, încetare a procesului penal sau restituire la parchet, pronunțate de către instanțele de judecată. Îndeplinirea acestei obligații poate fi cerută de orice persoană interesată. Si în acest caz, aplicabilitatea dispozițiilor legale vizează în special faza de urmărire penală.

E. Actele din faza urmăririi penale:

! OBSERVAȚII:

1. organele de cercetare penală dispun, *prin ordonanță*, asupra actelor și măsurilor procesuale și formulează propuneri *prin referat*;
2. **procesul-verbal** este înscrisul întocmit de organele judiciare, prin care acestea constată fapte sau împrejurări ce pot contribui la aflarea adevărului în procesul penal ori atestă îndeplinirea unor acte procesuale;
3. în cazul infracțiunilor de audiență, procurorul poate dispune prin declarația orală consemnată în încheierea de ședință începerea urmăririi penale și/sau punerea în mișcare a acțiunii penale;

4. de la în faza de cameră preliminară¹ procurorul poate întocmi: a) actul de regularizare a rechizitorului, care trebuie supus **avizului** procurorului ierarhic superior privind legalitatea și temeinicia; b) cererea de declarare a contestației și motivarea contestației;
5. în cursul urmăririi penale, procurorul poate să dispună prin ordonanță acte procesuale (de pildă, punerea în mișcare a acțiunii penale) sau măsuri procesuale (de exemplu, reținerea, controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune) ori să întocmească propunerile prin care să solicite judecătorului de drepturi și libertăți luarea sau prelungirea unor măsuri preventive sau încuviințarea unor procedee probatorii;
6. organele de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale nu pot efectua acte de cercetare sau urmărire penală, putând însă efectua acte în calitate de investigatori sub acoperire, pentru fapte care, potrivit legii, constituie amenințări la adresa siguranței naționale, sau de colaboratori; deopotrivă, organele Serviciului Român de Informații **pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale** pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică;
7. procurorul poate infirma numai actele și măsurile procesuale dispuse de organele de cercetare penală, nu și referatele cu propunerile întocmite de acestea.

LEGEA DE MODIFICARE A NCPP

⇒ i. Art. 287 NCPP: în cazurile în care *procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți ori alte autorități prevăzute de lege*, în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, va întâmpina copii numerotate și certificate de grefa parchetului de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legătură cu cererea sau propunerea formulată. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor, în vederea continuării urmăririi penale.

⇒ ii. Prin art. 287¹ NCPP s-a prevăzut obligația parchetului de a trimite *atât în format tipărit, cât și în format electronic* rechizitoriul, acordul de recunoaștere a vinovăției sau orice alt act de sesizare a judecătorului de drepturi și libertăți (de pildă, referatul cu propunere de arestare preventivă sau de încuviințare a supravegherii tehnice ori a unei percheziții domiciliare).

¹ Prin legea de modificare a NCPP a fost abrogată faza de cameră preliminară. Verificarea de legalitate și loialitate a urmăririi penale se va face de **instanța de judecată competentă potrivit legii**, în cadrul noii etape procesuale a verificărilor prealabile la judecata în primă instanță (art. 370¹-370⁵ NCPP). Prin urmare, aceste acte vor fi îndeplinite de procuror în fața instanței de judecată, în cadrul noii etape procesuale a verificărilor prealabile.

F. Organele de urmărire penală

✓ sunt organe de urmărire penală:

1. procurorii constituți în parchete;

2. organele de cercetare penală:

a. organele de cercetare ale poliției judiciare: lucrătorii specializați din Ministerul Afacerilor Interne, desemnați nominal de ministrul afacerilor interne, cu avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care efectuează cercetarea penală;

b. organele de cercetare speciale: ofițeri anume desemnați în condițiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care efectuează cercetarea penală: 1. în cazul săvârșirii infracțiunilor de către militari sau 2. în cazul săvârșirii infracțiunilor de corupție și de serviciu prevăzute de noul Cod penal de către personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranța navei sau navegației ori a personalului.

I. OBSERVAȚII:

1. potrivit art. 3 din Legea nr. 364/2004, polițiștii care nu fac parte din poliția judiciară au dreptul și obligația de a efectua orice act de constatare a săvârșirii infracțiunilor, conform legii; după efectuarea actului de constatare, aceștia au obligația de a încunoștința de îndată procurorul sau organele de cercetare ale poliției judiciare cu privire la constatarea săvârșirii infracțiunilor și de a le înainta, totodată, actele de constatare;
2. conform art. 66 alin. (3) Legea nr. 304/2004, serviciile și organele specializate în culegerea, prelucrarea și arhivarea informațiilor (de pildă, SRI, SIE, DIA, DGIP etc.) au obligația de a pune, de îndată, la dispoziția parchetului competent, la sediul acestuia, toate datele și toate informațiile, neprelucrate, deținute în legătură cu săvârșirea infracțiunilor;
3. potrivit art. 66¹ din Legea nr. 304/2004 (introdus prin O.U.G. nr. 6/2016), în vederea punerii în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, în cadrul Ministerului Public *pot funcționa, prin detașare*, ofițeri sau agenți de poliție judiciară, sub directa conducere și controlul nemijlocit al procurorilor; detașarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară se dispune, la solicitarea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de către ministrul afacerilor interne, pe o perioadă de cel mult 3 ani, cu posibilitatea prelungirii din 3 în 3 ani, cu acordul acestora; încetarea detașării ofițerilor și a agenților de poliție judiciară se poate dispune prin ordin motivat al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
4. organele de cercetare penală speciale pot efectua, în cazul infracțiunilor contra securității naționale și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, *punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică*;
5. dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii în subordine;
6. potrivit art. 64 alin. (4) și (5) din Legea nr. 304/2004, lucrările repartizate unui procuror pot fi trecute altui procuror în următoarele situații: a) suspendarea sau încetarea calității de procuror, potrivit legii; b) în absența sa, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică rechemarea sa; c) lăsarea cauzei în nelucrare în mod nejustificat mai mult de 30 de zile. Procurorul poate contesta la Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei procurorilor, măsura de repartizare dispusă de procurorul ierarhic superior;
7. procurorul ierarhic superior poate infirma motivat, prin ordonanță, din oficiu sau în urma sesizării pe calea plângerii formulate în temeiul art. 336 NCPP, actele și măsurile procesuale nelegale sau netemeinice emise/dispuse de procurorul aflat în subordinea sa;

8. organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale își desfășoară activitatea de urmărire penală sub conducerea și supravegherea procurorului; față de dispozițiile art. 56 alin. (4) NCPP, *în cazul infracțiunilor săvârșite de militari*, organele de cercetare penală speciale pot efectua acte de urmărire penală numai dacă au fost delegate în acest sens de către procurorul militar în condițiile art. 201 NCPP;
9. art. 59 alin. (2) NCPP prevede cu caracter imperativ ca, *în cadrul aceleiași localități*, procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, să efectueze toate actele de urmărire, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale; pe cale de consecință, organele de urmărire penală nu pot delega sau dispune o comisie rogatorie pentru efectuarea actelor de urmărire de organele din cadrul aceleiași localități, în a căror rază teritorială trebuie efectuate;
10. procurorul din parchetul competent material poate efectua orice acte de urmărire penală cu privire la infracțiunile pentru care cercetarea penală este efectuată de organele de cercetare penală a căror activitate o supraveghează (*supravegherea urmăririi penale*);
11. procurorul poate dispune preluarea oricărei cauze în care exercită supravegherea, indiferent de stadiul acesteia, pentru a efectua urmărirea penală;
12. procurorul din parchetul competent material efectuează *în mod obligatoriu* urmărirea penală pentru infracțiunile strict și limitativ prevăzute de lege (*urmărire penală proprie*);
13. în cazul urmăririi proprii, anumite acte de urmărire penală sau efectuarea unor procedee probatorii *pot fi delegate* de procuror, prin *ordonanță*, organelor de cercetare penală; în ordonanță de delegare trebuie menționate explicit activitățile ce trebuie efectuate de către organele de cercetare penală, precum și termenul de realizare a acestora; *nu poate forma obiectul delegării* dispunerea actelor sau măsurilor procesuale: începerea urmăririi penale, continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect, punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea sau propunerea măsurilor privative/restrictive de drepturi și libertăți, încuviințarea de probatorii ori dispunerea celorlalte acte sau măsuri procesuale;
14. organele de cercetare penală nu pot dispune declinarea competenței;
15. prin Dec. nr. 633/2018, C.C.R. a apreciat că principiul repartizării aleatorii nu se poate aplica și în activitatea organelor de urmărire penală.